

Brygady NATO w państwach bałtyckich: kolejne etapy długiego procesu dyslokacji

Jacek Tarociński

17 października ministrowie obrony Estonii i Wielkiej Brytanii podpisali deklarację dotyczącą współpracy obronnej, która m.in. określa dalsze rozwijanie brytyjskiej obecności wojskowej w Estonii. Od lipca 2025 r. w Wielkiej Brytanii w stanie wysokiej gotowości ma być utrzymywana lekka brygada, która w razie potrzeby będzie mogła zostać szybko rozmieszczona w Estonii. Przerzut tych sił ma być regularnie ćwiczony. Oba państwa mają także rozwijać plany budowy na terytorium Estonii składów uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

Również 17 października odbyła się uroczystość zakończenia przeformowywania dowództwa wielonarodowej grupy bojowej NATO w dowództwo wielonarodowej brygady NATO na Łotwie.

3 października parlament Republiki Litewskiej ratyfikował zaś podpisane we wrześniu porozumienie o współpracy obronnej z RFN, określające ramy prawne funkcjonowania niemieckiego kontyngentu oraz pobytu rodzin żołnierzy, którzy mają na stałe stacjonować na Litwie w ramach rozwijanej niemieckiej brygady. Reguluje ono kwestie korzystania z wybranych obiektów infrastruktury wojskowej oraz składowania uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Daje też podstawę prawną do tworzenia niemieckich instytucji (m.in. oświatowych), które zostaną objęte zwolnieniami podatkowymi. Wilno zobowiązało się do zapewnienia odpowiednich warunków bytowych i zabezpieczenia logistycznego.

Od 2017 r. w państwach bałtyckich (oraz w Polsce) na zasadzie stałych rotacji rozmieszczono wielonarodowe batalionowe grupy bojowe NATO. Po rosyjskiej inwazji na Ukrainę w 2022 r. zdecydowano o przydzieleniu do nich dodatkowych sił o podwyższonej gotowości, które w razie potrzeby mogłyby być szybko przerzucone z państw ramowych i – w połączeniu ze stałą rotacyjną obecnością w danym kraju – utworzyłyby całą brygadę. Za sprawą starań państw bałtyckich państwa ramowe tych grup (Wielka Brytania w Estonii, Kanada na Łotwie, Niemcy na Litwie) zobowiązały się rozwijać swoją obecność do poziomu brygady, choć na różnych zasadach. Powyższe porozumienia to kolejne elementy tego procesu (zob. [Oczekiwania a rzeczywistość: brygady NATO w państwach bałtyckich](#)).

Komentarz

- W przypadku Estonii plany rozmieszczenia składów brytyjskiego uzbrojenia i sprzętu wojskowego stanowią istotną decyzję i w przypadku kryzysu pozwolą na szybsze wzmocnienie obecności z poziomu batalionu do brygady. Estonia jako jedyne państwo

bałtyckie nie uzyskała bowiem przyrzeczenia rozbudowy grupy bojowej do szczebla stałej lub rotującej brygady ze względu na zapaść w British Army, która posiada zaledwie dwie brygady pancerne. Z tego też powodu do wsparcia Estonii w razie kryzysu przeznaczono lekki, a nie ciężki, brygadowy zespół bojowy. Stała rotacyjna obecność sił NATO w tym kraju pozostanie na poziomie grupy bojowej tworzonej przez brytyjski wzmocniony (artylerią i systemami przeciwlotniczymi) batalion zmechanizowany i francuską kompanię zmotoryzowaną (łącznie ok. 1060 żołnierzy). Lepsze natomiast będzie jej uzbrojenie.

- **Porozumienie między Berlinem a Wilnem to kolejny krok na drodze do ustanowienia stałej niemieckiej obecności na Litwie w postaci 45 Brygady Pancernej („Brygada Litwa”).** Swoim zakresem i strukturą jest ono zbliżone do amerykańskich umów *Defense Cooperation Agreement*, które USA zawierają z poszczególnymi sojusznikami. Na bazie tzw. mapy drogowej z grudnia 2023 r. ok. 4800 niemieckich żołnierzy i 200 pracowników cywilnych wojska wraz z rodzinami ma stacjonować na Litwie do końca 2027 r. Aktualnie trwa proces ustanawiania batalionu dowodzenia brygady, a w kolejnych latach mają zostać przeniesione z Niemiec batalion pancerny, batalion zmechanizowany i batalion artylerii oraz podporządkowana dowodzona przez RFN wielonarodowa grupa bojowa NATO. Proces ten może się jednak przedłużyć, na co wskazują liczne doniesienia niemieckich mediów o m.in. niewystarczającym finansowaniu oraz problemach z budową infrastruktury na Litwie. Jeśli plany zostaną zrealizowane, Bundeswehra – mimo wszystkich problemów – będzie dysponowała największą spośród europejskich sojuszników obecnością wojskową w państwach bałtyckich (zob. [Niemiecka „Brygada Litwa”](#)).
- **Rozwój grupy bojowej NATO stacjonującej na Łotwie do poziomu brygady postępuje zgodnie z przyjętym w połowie 2023 r. harmonogramem, który ze względu na braki w infrastrukturze po stronie łotewskiej i problemy kanadyjskich sił zbrojnych jest rozciągnięty w czasie.** Będzie to najbardziej umiędzynarodowiona brygada w państwach bałtyckich (łącznie ponad 3,5 tys. żołnierzy). Do 2026 r. liczba rozlokowanych tam kanadyjskich żołnierzy ma wzrosnąć z ok. 1,6 tys. do 2,2 tys., lecz ich obecność pozostanie rotacyjna. Od połowy 2024 r. Kanadę wspiera Dania, która na zmianę ze Szwecją, co pół roku, ma rotować batalion zmechanizowany. Finalnie brygada ma się składać ze zmotoryzowanego batalionu kanadyjskiego, batalionu wielonarodowego (zapewne pancernego), zmechanizowanego batalionu duńskiego lub szwedzkiego i wielonarodowego batalionu artylerii.